



**ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА
ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ ЗВЕЗДАРА ЗА ПЕРИОД 2024 - 2026.г.**

Београд, децембар 2023. године

Скупштина Градске општине Звездара на основу Статута Градске општине Звездара („Сл. лист града Београда“ број 124/19), а у вези са чланом 41. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености ("Службени гласник Републике Србије", број 36/09, 88/10 и 38/15, 113/17 и 113/17- др. закон,) и у складу са Стратегијом запошљавања у Републици Србији за период 2021-2026. ("Службени гласник РС", бр. 18 од 1. марта 2021, 36 од 9. априла 2021 – исправка), донела је

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗАПОШЉАВАЊА ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ ЗВЕЗДАРА ЗА ПЕРИОД 2024 - 2026.

УВОД

У изради Локалног Акционог плана запошљавања Градске општине Звездара за период 2024 - 2026. учествовали су социјални партнери који остварују међусобну сарадњу у оквиру Савета за запошљавање Градске општине Звездара основаног 11.01.2022. године (решење I Број 020-2-1 од 11.01.2022.) и измењеног састава (решење I Број 020-2-1/1 од 29.11.2023.). Овај документ представља обједињен преглед циљева и приоритета политике запошљавања које је потребно остварити како би се допринело пуној имплементацији стратешког циља политике запошљавања на националном нивоу и текућим реформским процесима од значаја и утицаја на област политике запошљавања на нивоу Градске општине Звездара, као и Републике Србије и Града Београда.

Локалним акционим планом запошљавања Градске општине Звездара за период 2024 - 2026. године (у даљем тексту: ЛАПЗ) утврђују се план активности, приоритети и мере за унапређење запослености и смањење незапослености на територији Градске општине Звездара (у даљем тексту: ГО Звездара) који су у свим елементима у складу са Стратегијом запошљавања РС за период 2021 - 2026. године.

Правни основ за доношење ЛАПЗ је одредба 41. став 1. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, којом је утврђено да надлежни орган локалне заједнице може, по прибављеном мишљењу Локалног савета за запошљавање (у даљем тексту: ЛСЗ), усвојити Локални акциони план запошљавања. Оправданост израде ЛАПЗ потврђује и члан 60. истог Закона којим се утврђује могућност да локална заједница, која у оквиру свог Локалног акционог плана запошљавања обезбеђује из сопствених средстава за (су)финансирање одређеног програма или мера активне политике запошљавања (у даљем тексту: АПЗ), може поднети захтев Министарству надлежном за послове запошљавања за учешће у финансирању или суфинансирању предвиђених програма и мера, које су у складу са Националним акционим планом запошљавања за буџетску годину (у даљем тексту: НАПЗ).

ЛАПЗ садржи све елементе предвиђене чланом 39. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености:

- кратак опис локалне економске ситуације,

- стање и токове на тржишту рада за наредну годину,
- циљеве и приоритете политике запошљавања,
- програме и активности које предвиђа ЈАПЗ за наредну годину,
- финансијски оквир за политику запошљавања и изворе финансирања,
- носиоце послова реализације ЈАПЗ,
- категорије теже запошљивих лица који имају приоритет у укључивању у активности ЈАПЗ,
- индикаторе успешности реализације програма и
- друге елементе.

Локалним акционим планом утврђују се приоритети активне политике запошљавања за период 2024 - 2026. у складу са финансијским и кадровским могућностима ГО Звездара, и то:

- Спровођење активности за смањење незапослености и мера за смањење сиромаштва грађана ГО Звездара;
- Економско оснаживање рањивих категорија грађана ГО Звездара;
- Подстицање запошљавања младих до 30 година;
- Подстицање запошљавања лица старијих од 50 година;
- Подстицање запошљавања дугорочно незапослених лица;
- Подстицање нискоквалификованих незапослених лица;
- Подстицање запошљавања самохраних и незапослених родитеља са троје и више деце;
- Подстицање запошљавања младих без родитељског старања;
- Подстицање запошљавања жртва насиља;
- Подстицање запошљавања незапослених жена, без обзира на старост, будући да су бројније на евиденцији НСЗ и да се генерално теже запошљавају;
- Помоћ, подршка и едукација у развијању социјалног предузетништва и samozapošljavanja;
- Помоћ, подршка и едукација у развијању капацитета и знања појединаца у свету рада;
- Унапређење партнерстава, међуинституционалне и међусекторске сарадње и социјалног дијалога на територији ГО Звездара.

Успешно остваривање ЈАПЗ и предвиђених приоритета и мера подразумева претходно идентификовање најважнијих проблема локалне заједнице у области запошљавања. Локална заједница приступа решавању проблема, а за то су потребни у континуитету међуинституционална и међусекторска сарадња.

Планирање и реализација овог документа испуниће захтеве родно засноване статистике у програмском буџету.

I КРАТАК ОПИС ЛОКАЛНЕ ЕКОНОМСКЕ СИТУАЦИЈЕ

На евиденцији Националне службе за запошљавање, Филијала за град Београд, Служба Звездара, на дан 30.09.2023. године, евидентирано је 4.506 незапослених лица, од тога 2.871 жена или 63,7% од укупног броја, што је повећање од око 2,7% у односу на исти период претходне године, а чиме се наставља тренд раста учешћа жена у укупном броју незапослених који је започет у претходним годинама.

1.1. Унутрашње миграције

Према подацима Републичког завода за статистику о интерним миграцијама, током 2022. године чак 149.511 особа у Србији променило је пребивалиште, односно трајно се преселило из једног у друго место. Највећи број људи доселио се у Београд, па је престоница у претходној години постала богатија за 15.104 нова становника, а највећи број их се доселио у Земун, на Звездару, Вождовац и Палилуну. Највише људи иселило се из Шумадије и Западне Србије, а од четири региона земље само су Београд и Војводина имали позитивни миграциони салдо, односно већи број досељених у односу на одсељене. Међутим, упркос чињеници што у Београду живи скоро четвртина становника Србије и што се сваке године око 15.000 особа досели у престоницу, ниједна београдска општина није имала позитиван природни прираштај током претходне године, односно већи број новорођених од умрлих становника.

Просечна старост тзв. интерних миграната, односно особа које су се преселиле из једног места у друго и ту промену пребивалишта пријавиле МУП-у, износи 35 година. Полна статистика сведочи да су током 2022. године жене биле те које су чешће мењале место становања него мушкарци. Када се просечна старост жена миграната упореди са просечном старашћу приликом склапања брака, закључује се да је велики број пресељења из једног у други крај Србије мотивисан венчањем. У ову „мигрантску” статистику најчешће не улазе студенти, јер они у највећем броју случајева не мењају место пребивалишта када одлазе на студије у велике универзитетске центре.

Посматрано на нивоу општина/градова, тек у 46 општина/градова је у 2022. години

позитиван миграциони салдо, док је у осталих 122 општине/града миграциони салдо негативан. Са становишта економске активности, 61,1% миграната су издржавана лица, затим 30,7% су активна лица, док је удео лица са личним приходом 8,2%.

О интензивном приливу странаца који пристижу у Београд, па и на територију општине Звездара, не постоји прецизна евиденција. Реч је углавном о лицима који се налазе у радно активним годинама живота, најчешће до 40 година старости. Њихово присуство ће свакако у наредном периоду утицати на понуду и тражњу у свету рада.

II СТАЊЕ И ТОКОВИ НА ТРЖИШТУ РАДА У ГРАДСКОЈ ОПШТИНИ ЗВЕЗДАРА

2.1. Табела - Стање и кретање незапослености на подручју градских општина у септембру 2023. године

Општина	Стање на крају месеца		У месецу						
	Незапослена лица		Новопријављени		Пријављене потребе за запошљавањем			Запослени са евиденције	
	Укупно	Жене	Укупно	Жене	Укупно	Неодређено	Одређено	Укупно	Жене
Барајево	1.103	615	107	49	38	0	38	18	10
Вождовац	4.406	2.758	286	168	423	28	395	52	32
Врачар	1.350	858	89	57	554	17	535	178	115
Гроцка	1.903	1.171	181	111	70	3	67	77	43
Звездара	4.506	2.871	318	203	296	17	279	192	129
Земун	4.907	3.171	363	210	582	54	509	393	243
Лазаревац	1.642	1.228	162	113	26	14	12	56	36
Младеновац	2.374	1.341	175	91	75	25	50	121	67
Нови Београд	5.239	3.319	281	169	1.065	116	945	498	324
Обреновац	2.332	1.631	144	99	70	3	67	52	29
Палилула	5.082	3.230	365	218	294	41	252	138	85
Раковица	2.599	1.588	171	110	124	19	105	85	54
Савски венац	796	501	53	39	338	29	309	262	171
Сопот	681	386	42	20	14	0	14	14	10
Стари град	1.126	705	72	49	693	94	581	434	264
Чукарица	4.178	2.516	314	187	276	15	209	219	134
Сурчин	944	565	94	60	120	18	102	59	34

УКУПНО БЕОГРАДСК И УПРАВНИ ОКРУГ	45.168	28.454	3.217	1.953	5.058	493	4.469	2.848	1.780
---	---------------	---------------	--------------	--------------	--------------	------------	--------------	--------------	--------------

Према статистичким подацима Националне службе за запошљавање на дан 30.09.2023.године, у односу на укупан број незапослених лица у Београду, сваки десети је са Звездаре. Слична пропорција је и када су у питању жене, свака десета незапослена Београђанка живи на Звездари.

Послодавци приликом исказивања потреба за запошљавањем најчешће наводе као додатна знања и вештине:

- практична знања у производним занимањима;
- основни ниво информатичке обуке;
- рад у оперативним програмима autocad, corell, електронско пословање;
- поседовање сертификата као што су: атест за завариваче, сертификат за књиговође и пословне секретаре, стручни испит за противпожарну заштиту;
- испит за ношење ватреног оружја;
- испит за овлашћеног рачуновођу;
- лиценце за инжењере грађевине;
- одговорност, спремност за рад под притиском.

Висока и дугорочна незапосленост погађа различите категорије активних тражилаца посла на тржишту рада Републике Србије, посебно социјално рањиве категорије које су истовремено и теже запошљиве - жене уопште, затим лица старија од 50 година, младе до 30 година, особе са инвалидитетом, припаднике ромске популације, жртве насиља, нискообразована лица и, послењих година, мигрантску популацију.

Тржиште рада Републике Србије готово две деценије суочава се са дискриминацијом по годинама и избегавањем послодаваца да запосле ове категорије незапослених због бројних предрасуда. Услед дискриминације по годинама, ова категорија незапослених често се сусреће са проблемом дужег измештања из радног окружења, а неретко и са проблемом остајања без посла више пута у току радног века. Изостајање из поља рада, немогућност остварења права на социјално и пензијско осигурање, уз егзистенцијалне и социјалне проблеме, који прате ову категорију радно способног становништва, за последицу имају високу стопу сиромаштва, као и њихово отежано уклапање у радну и друштвену средину. Опште је мишљење да је право на рад најбољи облик социјалног старања према грађанима и грађанкама, али у ситуацијама када није могуће на тај начин изаћи у сусрет потребама незапослених, неопходно је развити алтернативне видове помоћи и укључивања у радну средину. Овде је важно напоменути да нису угрожени само појединци који су остали без посла, него читаве породице чији би стубови, финансијски и сваки други, требало да буду, управо, припадници генерације старије од 45 година, док су старији од 55 година најугроженији услед сужавања социјалне мреже и ослањања искључиво на институционалну помоћ. Са највише препрека у запошљавању суочавају се лица која истовремено спадају у више

категорија теже запошљивих лица, као што су нпр. жене које су старије од 50 година, а уједно су и особе са инвалидитетом и/или жртве насиља, па је њима вишеструко отежан приступ свету рада.

Несразмеру у понуди и потражњи за радном снагом на нашем тржишту рада, додатно отежавају негативан став послодаваца према запошљавању незапослених лица из реда рањивих/маргинализованих категорија. Једно од полазишта којима се руководе послодавци при одабиру радне снаге, односи се на претпостављене честе изостанке са посла, због усвојеног мишљења да припадници неке осетљиве категорије (особе са инвалидитетом, старији, жртве насиља и сл.) имају чешће неке од здравствених проблема. Услед оваквог става развијено је предубеђење да они чешће одсуствују са посла, да теже прихватају промене, теже усвајају нова знања неопходна за савлађивање радних задатака који се усложњавају технолошким напретком. Међутим, нека истраживања показују да ова радна снага има израженију радну етику и да су далеко лојалнији послодавцу, да имају знатно мање изостанака са посла од других категорија запослених, и да су спремнији да уложе велики напор за остварење пословних резултата.

Поред бројних проблема са којима се суочава наше тржиште рада, као и сва тржишта рада земаља у транзицији, једна од најнеповољнијих карактеристика је дугорочна незапосленост. Ова врста незапослености најчешће погађа, управо, лица која припадају некој категорији рањивих група. Изналажење ефикасног и системског решавања је императив, али је неопходно деловање на локалним тржиштима рада користећи могућности и ресурсе локалних институција где реализација мера активне политике запошљавања налази своју оптималну потврду.

2.2. Мала и средња предузећа

Значај малих и средњих предузећа огледа се у томе што у доба кризе најлакше опстају, с обзиром да се најбрже прилагођавају новонасталим условима. Ову чињеницу треба посебно имати у виду будући да економисти најављују за наредни период вишегодишњу економску кризу као последицу пандемије.

Препорука претходних, као и актуелне Националне стратегије запошљавања је да се локалне јавне политике фокусирају у правцу промовисања предузетништва и предузетничког учења и образовања код младих и радно способног становништва свих генерација. Због тога подизање предузетничке свести и унапређење способности садашњих и потенцијалних предузетника захтева промовисање предузетништва кроз: спровођење предвиђених обука о могућностима коришћења фондова за започињање посла, најповољнијем правном облику предузетништва, поступку регистрације, пореским и другим финансијским обавезама, израде бизнис планова, промовисању добрих предузетничких примера и модела, као и о идентификовању предузетничке склоности и пословних идеја. Посебно треба радити на идентификовању специфичних сектора предузетништва који могу бити најважнији за економски развој као што су: туризам, еколошки туризам, креативне индустрије, пољопривреда и производња хране. Све наведене активности су добра припрема за развој предузетничке свести незапослених.

У циљу, између осталог, реализације дугорочне активне политике запошљавања и развијања проактивног односа незапослених лица, усвајања принципа свеживотног учења и развијања личних вештина и компетенција, посебно младих, Општина је 30. 10. 2008. године формирала Канцеларију за младе, а 14. 02. 2011. године Волонтерски сервис Звездаре.

2.3. Запошљавање соба са инвалидитетом

Евиденција особа са инвалидитетом води се у посебној организационој јединици НСЗ у ул. Ломина 22 која је надлежна за уже градско подручје (10 централних општина, којима припада и општина Звездара), за уже градско подручје – Одсеку за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом. Редовне активности овог Одсека су: вођење евиденција особа са инвалидитетом, саветовање, процена радне способности, информисање послодаваца о услугама и програмима НСЗ намењеним овој категорији.

III ПОЛИТИКА ЗАПОШЉАВАЊА У ГРАДСКОЈ ОПШТИНИ ЗВЕЗДАРА

Локални акциони план запошљавања Градске општине Звездара за период 2024- 2026. у корелацији је са Националном стратегијом запошљавања у Републици Србији за период 2021-2026. Циљеви, приоритети и планиране активности су пројектовани на основу препорука НСЗ из претходних година, искуства Локалног савета за запошљавање, као и настојања да програм запошљавања, подстицања запошљавања и превенирања незапослености има развојну димензију и одрживост у складу са буџетским капацитетима локалне самоуправе. Тиме би се у најкраћем могла и дефинисати политика запошљавања Градске општине Звездара.

Локални акциони план запошљавања за период 2024 - 2026. има амбицију да буде реалан и користан у социјалној пракси на тај начин што ће препознати расположиве ресурсе, међусекторску и међуинституционалну сарадњу, сарадњу са социјалним партнерима, имајући при том у виду краткорочне и дугорочне активности, које су у корелацији са циљевима активне политике запошљавања.

На основу евиденције незапослених лица, овај План се првенствено фокусира на незапослена лица из категорије теже запошљивих, и то: дугорочно незапослена (преко 12 месеци на евиденцији НСЗ), жене без обзира на старост, самохране родитеље/једнородитељске породице, породице са децом у којима су оба родитеља незапослена, нискоквалификована лица, младе до 30 година, старије од 50, младе у домском смештају, младе у хранитељским породицама, младе у старатељским породицама и жртве породичног насиља, Роме, радно способна лица која су корисници сталне новчане помоћи и налазе се на активној евиденцији Градског центра за социјални рад у Београду - Одељење Звездара. Посебна пажња у овом Плану ће бити посвећена програмима и активностима који имају димензију превенције у зони рада, професионалне оријентације, образовања, стручног оспособљавања и сл., односно фокусирани су на превентивно деловање на незапосленост, квалитетније запошљавање, усвајање проактивног става у односу на решавање статуса незапослености, као и свест о неопходној спремности на мобилност у свету рада, кроз максимално анимирање и укључивање у реализацију мера послодаваца који имају регистровану делатност на територији ГО Звездара.

И поред статутарних ограничења и надлежности градских општина које нису јединице локалне самоуправе, локална самоуправа у наредном периоду има своју улогу и одговорност која подразумева не само имплементацију националне политике запошљавања, већ и креирање локалне политике запошљавања која ће уважавати све карактеристике, потребе и специфичности локалног окружења.

Градска општина Звездара је у том смислу, препознала могућност да преузме важну улогу у креирању политике запошљавања на својој територији са краткорочним и дугорочним резултатима, као и да успостављањем и развијањем међусекторских партнерстава дефинише мере које ће утицати на смањење незапослености и сиромаштва као и на повећање запослености.

Посебна област политике запошљавања је едукативна и менторска помоћ и подршка појединцима и групама који припадају категоријама теже запошљивих. Поред економског оснаживања теже запошљивих лица и породица са више малолетне деце, циљ подстицања социјалног предузетништва заузима домен вишег интереса где се поред превазилажења социјалне искључености у процесу рада, повећавања стопе запослености успоставља бољи квалитет свакодневног живота угрожених група и тиме истовремено решавају проблеми у заједници који имају неколико подједнако важних компоненти.

То захтева партнерски однос са представницима Привредне коморе Београда и цивилног сектора и заједничко промовисање легалног пословања, стварање повољније климе за инвестирање и обезбеђивање адекватне подршке малим и средњим предузећима кроз успостављање адекватног правног оквира и економског окружења за промовисање бизниса и предузетништва.

Активности на подстицању и развоју предузетништва у Градској општини Звездара, уз подршку НСЗ, остварују се кроз реализацију обука и стручних скупова са учешћем релевантних партнера. Реализоваће се и сет активности везаних за значај волонтирања које је у директној вези са пожељном професионалном мобилношћу и каријерним вођењем радне активности, као и хоризонталном и вертикалном покретљивошћу током радног века.

Локални савет за запошљавање предлаже програм активне политике запошљавања (АПЗ) Градске општине Звездара за период 2024 - 2026. који одређује приоритете политике запошљавања, мере за остваривање приоритета и активности које ће се спроводити према надлежностима, реалним буџетским могућностима и капацитетима у броју расположивих професионалаца.

IV ЦИЉЕВИ И ПРИОРИТЕТИ КОЈЕ ПРЕДВИЂА ЛАПЗ ЗА ПЕРИОД 2024- 2026.

На основу идентификованих изазова на тржишту рада, утврђени су следећи циљеви политике запошљавања:

- 1) Спречавање раста незапослености;
- 2) Смањење опште стопе неактивности у свету рада и повећање стопе запослености:
 - Јачање улоге политике запошљавања;
 - Олакшан приступ тржишту рада за Роме;

- Олакшан приступ тржишту рада за жене;
- Олакшан приступ тржишту рада за друге категорије теже запошљивих појединаца;
- 3) Унапређење положаја младих на тржишту рада и старијих од 50 година
- 4) Економско оснаживање једнородитељских и породица незапослених родитеља са малолетном децом.

Незапослени који припадају некој од рањивих група, тј. припадају категорији теже запошљивих лица, могу имати посебна права и предност приликом укључивања у поједине програме и мере активне политике запошљавања. Градска општина Звездара у наредном планском периоду ће се посебно фокусирати на незапослене: жене, младе до 30 година, старије од 50 година, припаднике ромске популације, самохране родитеље/једнородитељске породице и дугорочно незапослене.

V ПРОГРАМИ И МЕРЕ АКТИВНЕ ПОЛИТИКЕ ЗАПОШЉАВАЊА (АПЗ) ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ ЗВЕЗДАРА ЗА ПЕРИОД 2024 - 2026.

Предвиђено је да се постављени циљеви и задаци постигну спровођењем програма активне политике запошљавања као и активностима које су представљене у Табели активности за период 2024 – 2026 која је саставни део овог документа.

Програм активне политике запошљавања и наведене активности реализују надлежне службе Управе ГО Звездара и Локални савет за запошљавање у сарадњи са Националном службом за запошљавање, уз обавезно укључивање надлежних институција, организација и удружења представника цивилног сектора који су од значаја за област запошљавања.

Програми активне политике запошљавања који ће се реализовати у циљу подстицања запошљавања у периоду 2024 - 2026. години су:

- 1. Организовање Сајма запошљавања са пратећим програмом** – Повезивање понуде и тражње на тржишту рада кроз пружање услуга послодавцима и тражиоцима запослења;
- 2. Организовање Сајма образовања и професионалне оријентације** – Представљање програма образовања средњих школа за ученике завршних разреда основних школа и њихових родитеља, прослеђивање информација са тржишта рада о дефицитарним и суфицитарним занимањима, као и помоћ у избору будућег занимања;
- 3. Организовање обуке „Пут до успешног предузетника“** у сарадњи са Националном службом запошљавања – бесплатна дводневна обука за незапослена лица која планирају сопствени бизнис.
- 4. Организовање различитих облика едукативне и менторске помоћи и подршке** појединцима и групама који припадају категоријама теже запошљивих, кроз пројектне активности.

Постојање и рад Локалног савета за запошљавање на територији Градске општине Звездара и усвајање Локалног плана за запошљавање за период 2024 - 2026.г. представљају формалне услове који Градској општини Звездара дају могућност да аплицира за суфинансирање програма у области запошљавања на Општини, како код домаћих тако и код иностраних фондова.

VI СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ МЕРА АПЗ ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ ЗВЕЗДАРА ЗА ПЕРИОД 2024 - 2026.

Због постојања рестриктивног буџета, Општина ће настојати да аплицирањем за средства код домаћих и иностраних фондова, покуша да обезбеди неопходна средства/ изворе финансирања за планиране активности које су представљене у Табели активности која је саставни део овог документа.

Планиране активности Општина ће настојати да реализује активирањем ресурса (професионалних и просторних) који су препознати и коришћени у претходном периоду, пре свега сопствених и НСЗ.

VII ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА ЕФЕКТА

Предвиђено је да Одељење за друштвене делатности Управе Градске општине Звездара и стручне службе НСЗ, за сваку буџетску годину, континуирано прате реализацију постављених циљева, спроводе мониторинг и евалуацију реализованих активности и о томе подносе извештај Локалном савету за запошљавање који оцењује ефекте активних мера политике запошљавања и ЛАПЗ-а. Планирано је праћење квантитативних индикатора, односно број реализованих активности лица. и броја едукованих и запослених лица.

План је донет на седници Скупштине Градске општине Звездара XI број 06 – 2 одржаној 22.01.2024. године.

Доставити:

- Одељењу за друштвене делатности
- Одељењу за финансије и привреду
- архиви



ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ

Александар Ероп, с.р.